

1. Gebruik kinderopvangtoeslag

In tabel 1 is te zien dat in het eerste kwartaal van 2017 gemiddeld 717.000 kinderen gebruik maakten van kinderopvangtoeslag. Er gingen 331.000 kinderen naar de buitenschoolse opvang, 286.000 kinderen naar de dagopvang en 119.000 kinderen naar de gastouderopvang³. Het gemiddeld aantal kinderen dat begin 2017 naar de kinderopvang ging is met 52.000 gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2016. Deze groei is zichtbaar voor alle opvangsoorten. Het totaal gemiddelde aantal uren opvang per kind per maand is licht afgenomen. In het eerste kwartaal van 2017 was het aantal uren kinderopvang per kind 57,2 uur, een jaar eerder was dit in dezelfde periode nagenoeg gelijk, 57,3 uur. Onderliggend is de daling van het aantal uren per kind per maand in de dagopvang opvallend. Dit is mede te verklaren door de omvorming van peuterspeelzalen in gemeenten naar kinderdagcentra (door het kortdurend aanbod ligt het aantal uren per kind lager). Daarnaast zet de daling in de buitenschoolse gastouderopvang zich door.

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag ¹²					
	2014	2015	1^e kwartaal 2016	geheel 2016	1^e kwartaal 2017
Aantal kinderen (x 1000)					
Totaal ³	621	631	665	682	717
Kinderdagcentra	250	249	262	268	286
Buitenschoolse opvang	277	286	304	314	331
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	55	58	61	63	65
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	51	51	53	54	54
Uren per kind per maand					
Totaal	59.2	57.3	57.3	57.3	57.2
Kinderdagcentra	83.7	80.9	79.9	79.9	79.1
Buitenschoolse opvang	36.3	35.6	35.9	36.1	36.2
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	66.5	65.2	67.3	67.2	67.3
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	41.7	39.9	39.8	39.5	38.4

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld april 2017, bewerking Ministerie van SZW

2. Netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen

In deze paragraaf wordt de ontwikkeling in netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen weergegeven. Uit de cijfers over het 1^e kwartaal 2017 in tabel 3 komt naar voren dat de netto arbeidsparticipatie van vrouwen is gestegen t.o.v. het 1^e kwartaal 2016. De arbeidsparticipatie van moeders (lid van ouderpaar, alleenstaande moeder en met jonge kinderen) laat eveneens een stijging zien. Opvallend is dat de arbeidsparticipatie van alleenstaande moeders fors is gestegen met 3,8%-punt t.o.v. van dezelfde periode in 2016.

¹ De cijfers zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van inkomen en gebruik. Voor 2014 zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief; ook voor 2015 is het merendeel van de beschikkingen definitief vastgesteld.

² Bij gemiddelde aantallen (zie tabel 1) wordt een kind dat bijvoorbeeld 1 dag in een jaar naar kinderopvang gaat en waarvoor de ouders recht hebben voor kinderopvangtoeslag voor 1/365 meegeteld.

³ De som der delen is groter dan het totaal. Dit komt omdat een kind binnen een kalenderjaar van meer dan een type opvang gebruik kan maken (bijvoorbeeld gastouderopvang en kinderdagopvang). Voor het totaal aantal kinderen wordt zo'n kind één keer meegeteld.

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen (in %)⁴								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	1e kwartaal 2016	1e kwartaal 2017
Vrouwen 15-75	61,3	61,3	60,6	59,6	60,3	60,9	60,1	61,2
Vrouwen 25-34	81,2	80,8	79,4	79,0	79,6	79,9	79,2	80,1
Vrouwen 35-44	78,0	77,8	78,1	76,7	77,0	77,6	77,2	77,9
Moeders (lid van ouderpaar)	76,6	77,1	76,4	75,9	76,7	77,6	76,7	78,3
Alleenstaande moeders	65,3	64,3	63,2	59,6	59,5	62,2	60,5	64,3
Moeders met jonge kinderen (0-11)	n.b.	76,6	75,6	74,5	75,9	76,5	75,7	77,5

Bron: CBS

Tabel 4 laat de netto arbeidsparticipatie van mannen en vaders met jonge kinderen zien. Hieruit blijkt dat de ontwikkeling van de netto arbeidsparticipatie van mannen gestegen is t.o.v. het 1^e kwartaal 2016.. Opvallend is dat de arbeidsparticipatie van alleenstaande vaders met 2,6%-punt is afgenomen ten opzichte van het eerste kwartaal 2016.

Tabel 4. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %)⁵								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	1^e kwartaal 2016	1^e kwartaal 2017
Mannen 15-75	71,7	71,5	70,2	70,1	70,4	70,8	70,2	70,8
Mannen 25-34	89,6	88,8	86,0	86,3	86,6	87,2	86,9	87,0
Mannen 35-44	91,4	90,7	88,1	88,3	89,1	89,4	88,8	89,9
Vaders (lid van ouderpaar)	91,7	91,2	89,6	90,1	90,4	90,8	90,5	90,9
Alleenstaande vaders	77,5	76,8	74,7	76,1	75,5	76,3	76,3	73,7
Vaders met jonge kinderen (0-11)	n.b.	93,9	91,7	92,4	93,0	93,3	93,4	93,3

Bron: CBS

In tabel 5 wordt de ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen weergegeven⁶. Hieruit blijkt dat de ontwikkeling van de gewerkte uren van vrouwen licht is gestegen. Ten aanzien van moeders met jonge kinderen is het aantal gewerkte uren al jaren achteréén licht aan het stijgen en ook in het eerste kwartaal van 2017 zet deze lijn zich voort.

Tabel 5. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep vrouwen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	1e kwartaal 2016	1^e kwartaal 2017
Vrouwen 15-74	25,4	25,4	25,3	25,3	25,3	25,6	25,5	25,7
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	24,3	24,6	24,8	25,2	25,5	25,8	25,7	26,1

Bron: CBS

⁴ Sinds 2012 is het CBS overgestapt op de definitie mannen/vrouwen 15-75. Om de informatie de stroomlijnen is ook in deze rapportage gebruik gemaakt van de nieuwe definitie. De verschillende met de oude definitie (15-64) zijn miniem.

⁵ Idem.

⁶ In de jaren 2011-2013 voor de bevolkingsgroep tussen de 15 en de 65 jaar. Vanaf 2014 en later conform de internationale definitie (15 tot 75 jaar).

3. De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs

Tabel 6 illustreert het verschil tussen de gemiddelde tarieven van de verschillende opvangsoorten en de maximum uurprijzen.

Uit de tabel komt naar voren dat in het eerste kwartaal van 2017 de gemiddelde uurprijzen weliswaar zijn gestegen, maar in bijna alle gevallen onder de maximum uurprijs liggen. Alleen de gemiddelde uurprijs van buitenschoolse dagopvang overstijgt met 3,3% het maximum uurtarief. Voor de buitenschoolse opvang lag de gemiddelde uurprijs € 0,22 boven de uurprijs, voor de dagopvang lag de gemiddelde uurprijs € 0,08 onder de maximum uurprijs. Voor het bedrag dat boven de maximum uurprijs ligt, ontvangen ouders geen kinderopvangtoeslag.

Tabel 6: ontwikkeling gemiddelde uurprijs (in €)⁷					
	2013	2014	2015	2016	2017 1^e kwartaal
Gemiddelde uurprijzen voor maximering⁸					
Dagopvang	6,54	6,71	6,87	6,97	7,10
Buitenschoolse opvang	6,44	6,61	6,73	6,81	6,91
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,36	5,51	5,64	5,65	5,74
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,32	5,46	5,62	5,63	5,73
Maximumuurprijzen					
Dagopvang	6,46	6,70	6,84	6,89	7,18
Buitenschoolse opvang	6,02	6,25	6,38	6,42	6,69
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,17	5,37	5,48	5,52	5,75
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,17	5,37	5,48	5,52	5,75
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen					
Dagopvang	1,20%	0,10%	0,40%	1,20%	-1,10%
Buitenschoolse opvang	7,00%	5,80%	5,50%	6,10%	3,30%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	3,70%	2,60%	2,90%	2,40%	-0,20%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	2,90%	1,70%	2,60%	2,00%	-0,30%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld april 2016, bewerking SZW

4. Aanbod kinderopvang

De afgelopen jaren is sprake van een stijgende lijn ten aanzien van het aantal locaties in de dagopvang. In de periode april 2016-2017 is het aantal locaties netto met 529 toegenomen. Deze stijging hangt onder meer samen met de omvorming van peuterspeelzalen naar kinderopvanglocaties. Ook het aantal buitenschoolse opvang locaties is in deze periode toegenomen, netto met 210 locaties. Bij de gastouderopvang daalt het aantal locaties al enige jaren. In de laatste periode is het aantal locaties eveneens afgenomen.

⁷ Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren afnemen.

⁸ Deze cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.

Tabel 8: aantal kinderopvang- en gastouderlocaties

	Jan. 2013	Jan. 2014	Jan. 2015	Jan. 2016	April 2016	Juli 2016	Okt. 2016	Jan. 2017	Apr. 2017
Dagopvang	6.220	6.187	6.446	6.731	7.016	7.015	7.237	7.499	7.545
BSO	6.682	6.417	6.336	6.418	6.460	6.495	6.643	6.648	6.670
Gastouders	46.578	40.148	36.807	34.504	34.330	34.375	34.003	33.585	33.371

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen